
Pludmale pie viesnīcas «Ritz»

Drīz kļūs pārāk karsts. Mazliet pāri pulksten astoņiem Keranss no viesnīcas balkona vēroja saullēktu pār biežajiem milzīgo suņuburkšķu biežokņiem, kas četrsimt jardu attālumā lagūnas austrumu krastā lekni kuploja uz lielveikalu jumtiem. Nežēlīgā saules versme bija skaidri sajūtama pat cauri cieši saaugušajām olīvzaļajām lapotnēm. Nesaudzīgie, zaru lauztie stari atdūrās pret viņa kailajām krūtīm un pleciem, izvilkdami pirmās sviedru lāses šajā rītā. Keranss uzlika tumšas saulesbrilles, lai aizsargātu acis. Saule vairs neizskatījās apaļa, ar skaidru kontūru. Bija redzama plata, izstiepta elipse, kas milzīga un ugunīga vēdekļveidā stiepās pāri austrumu apvārsnim. Tās atspulgs lagūnas svina pelēko, nekustīgo virsmu pārvērta mirdzošā vara vairogā. Ap pusdienlaiku – pēc nepilnām četrām stundām – ūdens šķītīs degam.

Parasti Keranss cēlās ap pieciem un devās uz bioloģisko izmēģinājumu staciju, lai vismaz četras līdz piecas stundas pastrādātu, pirms karstums kļūva neizturams. Tomēr šorīt viņam nebija gribējis atstāt vēso, gaisa aizkaru sargāto viesnīcas luksusnumura ērto patvērumu. Brokastīm viņš bija veltījis pāris stundu, pēc tam ierakstījis sešas lappuses savā dienasgrāmatā, apzināti vilcinādams laiku, lai neatstātu viesnīcu līdz brīdim, kad savā

patruļlaivā garām brauks pulkvedis Rigss. Keranss zināja, ka tad jau būs par vēlu doties uz staciju. Pulkvedis allaž bija gatavs kādu stundiņu patērēt, it īpaši tad, ja saruna tika veicināta ar dažām glāzēm aperitīva. Parasti pulkvedis devās projām ne agrāk kā ap pusdivpadsmitiem, un viņa prātu nodarbināja vienīgi pusdienas, kas jau gaidīja bāzē.

Tomēr šorīt Rigss neizprotamu iemeslu dēļ kavējās. Iespējams, viņš bija devies garākā apgaitā uz blakusesošajām lagūnām vai varbūt gaidīja Keransu ierodamies izmēģinājumu stacijā. Keransam iešāvās prātā, ka viņš varētu mēģināt sazināties ar Rigsu pa radioraidītāju, kuru viesistabā bija uzstādījusi sakarnieku grupa. Taču ierīce bija paslēpta zem grāmatu kaudzes un baterija bija nosēdusies. Par bāzes radiostaciju atbildīgais kaprālis bija izteicis Rigsam iebildumus, kad pirmā raidījuma laikā viņa dzīvespriecīgā rīta pārraide, kas sastāvēja no veciem popmūzikas ierakstiem un vietējām ziņām – divu iguānu pagājušās nakts uzbrukuma helikopteram, gaisa temperatūras un mitruma rādītājiem –, tika pēkšņi pārtraukta. Tomēr Rigss saprata Keransa neapzināto vēlmi pārraut sakarus ar bāzi – par to liecināja virs radioaparāta šķietami nekārtīgi samestā grāmatu piramīda, kas bija krasā pretrunā ar Keransa pedantisko kārtības mīlestību, – un pieņēma viņa vajadzību pēc nošķirtības.

Pārlicies pāri balkona margām – rīmtajā ūdeni desmit stāvus zemāk atspoguļojās viņa kalsnie, stūrainie pleci un izdēdējušais profils, – Keranss vēroja vienu no neskaitāmajām karstā gaisa izraisītajām vētrām brāžamies caur milzīgu kosu puduri, kas sedza lagūnas izteku. Apkārtējo ēku un simt pēdu virs ūdens esošo inversijas slāņu ieskautas, gaisa kabatas strauji sakarsa un tad pārplīsa gluži kā baloni, atstājot aiz sevis pēkšņā sprādziena radīto vakuumu. Pāris sekundēs tvaika mākoņi virs iztekas izklīda un pāri sešdesmit pēdu augstajiem augiem aizbrāzās neganta miniviesuļvētra, lauzīdama tos kā sērkokciņus. Tad tikpat pēkšņi vētra aprīma un milzīgo stublāju kolonnas gluži kā kūtri aligatori cits citam līdzās iegrima ūdenī.

Keranss sev teica, ka bija prātīgi palikt viesnīcā – temperatūrai ceļoties, vētras kļūva aizvien biežākas –, taču viņš apzinājās, ka īstais cēlonis

bija tas, ka viņam atlicis maz, ko darīt. Bioloģisko karšu sastādīšana bija kļuvusi par bezjēdzīgu nodarbošanos, jo jaunā augu valsts attīstījās tieši tā, kā bija paredzēts jau pirms divdesmit gadiem, un Keranss bija pārliecināts, ka neviens Ziemeļgrenlandes Kempbērdā pat nepūlas reģistrēt viņa pārskatus, nemaz nerunājot par to lasīšanu.

Īstenībā Keransa palīgs stacijā – vecais doktors Bodkins – jokodamies bija sagatavojis it kā aculiecinieka – viena no pulkveža Rigsa seržantiem – sniegtu aprakstu par milzīgu ķirzaku ar varenu, burai līdzīgu muguras peldspuru, kuru bija redzējis peldam pa kādu lagūnu un kura nepārprotami līdzinājies pelikozauram – agrīnā perioda Pensilvānijas rāpulim. Ja šis ziņojums būtu uztverts nopietni – kā nozīmīga vēsts par atgriešanos milzīgo rāpuļu ērā –, šeit nekavējoties būtu ieradusies vesela ekoloģu armija taktisko atomieroču grupas pavadībā, kurai būtu dota pavēle virzīties uz dienvidiem ar divdesmit mezglu ātrumu. Tomēr nekas, izņemot parasto ziņojuma saņemšanas apliecinājumu, netika dzirdēts. Iespējams, ka Kempbērdas speciālisti bija tā pārguruši, ka vairs nejaudāja pat pasmieties.

Mēneša beigās pulkvedis Rigss un viņa nelielā vienība būs pabeiguši pilsētas (Keranss sev vaicāja, vai tā reiz bijusi Berlīne, Parīze vai Londona) kartēšanu un dosies uz ziemeļiem, tauvā velkot līdzī izmēģinājumu staciju. Keranss ar grūtībām spēja noticēt, ka viņam nāksies atstāt komfortablu viesnīcas numuru, kurā viņš bija nodzīvojis pēdējos sešus mēnešus. Keranss pilnīgi piekrita, ka viesnīcas «*Ritz*» reputācija bijusi patiešām pelnīta – piemēram, vannas istaba ar melnā marmora baseiniem un ar zeltu pārklātajiem krāniem un spoguļu rāmjiem atgādināja kādas katedrāles sāncapelu. Viņš izjuta divainu gandarijumu, domādams par to, ka ir pēdējais šīs viesnīcas viesis, un šī doma vienlaikus sasaucās ar to, ko viņš uzskatīja par savas dzīves noslēguma posmu (ceļojumu uz ziemeļiem cauri nogrimušajām dienvidu pilsētām, kas drīz beigsies ar viņu atgriešanos Kempbērdā un tās visaptverošajā disciplīnas režīmā) un ar viesnīcas ilgās, krāšņās vēstures atvadu saulrietu.

Keranss bija rekvizējis viesnīcu «Ritz» nākamajā dienā pēc viņu ierašanās, kārodams nomainīt šauro kabīni starp izmēģinājumu stacijas laboratorijas galdiem pret pamestās viesnīcas milzīgajam, greznajam istabām ar augstajiem griestiem. Ar brokātu izšķērdīgi rotātās mēbeles un jūgendstila bronzas statujas gaitenī nišās viņš jau bija pieņēmis kā dabisku savas eksistences fonu, baudīdams izsmalcināto melanholisko gaisotni, kas valdīja šajās pēdējās civilizācijas līmeņa paliekās, kuras tagad izgaisīs uz mūžiem. Pārāk daudzas citas ēkas, kas atradās pie lagūnas, jau sen bija sagruvušas un noslidejušas zem sanesām, tādējādi atklājot savu lēto izcelsmi. Viesnīca «Ritz» tagad slējās majestātiskā vientulībā lagūnas rietumu krastā, un pat bagātīgais zilganais pelējums, kas auga uz tumšajos gaitenīšos izklātajām grīdsegām, tikai papildināja viesnīcas 19. gadsimta cienību.

Sākotnēji šis numurs bija iekārtots kāda Milānas finansista vajadzībām, un bija bagātīgi mēbelēts un aprīkots. Lai gan pirmie seši viesnīcas stāvi atradās zem ūdens līmeņa un nesošās sienas bija sākušas plaisāt, karstumu aizturošie aizkari joprojām bija nevainojamā kārtībā un 250 ampēru gaisa kondicionētājs turpināja darboties. Numurs bija stāvējis tukšs jau desmit gadu, tomēr uz kamīna apšuvuma un apzeltītajiem kafijas galdiņiem bija maz putekļu, arī uz trīs fotoattēliem uz rakstāmgalda krokodilādas virsmas – finansists viens pats, finansists un eleganta, labi paēdusi ģimene, finansists un vēl elegantāka piecdesmitstāvu biroju ēka – izskatījās gluži kā jauni. Keransam bija paveicies – viņa priekštecis bija devies projām steigā, kumodes un skapji palika piebāzti ar dārgām skvoša raketēm ar zilonkaula rokturiem un ar roku apgleznotiem rītasvārkkiem, bet kokteilbārā glabājās pamatīgi krājumi, kas tagad bija kļuvuši par augstāka labuma viskiju un brendiju.

Gar viņa seju aizlidoja milzīgs *Anopheles* ods* spāres lielumā un laidās uz leju – uz peldošo molu, pie kura bija pietauvots Keransa katamarāns. Saule joprojām slēpās aiz lagūnas austrumu krasta augiem, taču līdz ar

* *Anopheles* odi pārnēsā malārijas izraisītājus.

karstuma pieņemšanos spēkā viesnīcas sūnām apaugušās fasādes midzenus pameta milzīgi plēsīgie kukaiņi. Keransam negribējās atstāt balkonu un patverties aiz stieplu pinuma. Agrā rīta gaismā lagūna izskatījās divaini un skumji skaista. Kailsēkļu – iebrucēju no triasa pagātnes – drūmie, zaļi melni lapotie zari un pusnogrīmušās, baltās 20. gadsimta ēkas joprojām kopā atspoguļojās tumšajā ūdens virsmā, divas savstarpēji sasaistītas pasaules bija it kā sastingušas savādā laiku krustojumā. Šo ilūziju uz mirkli izklīdēja milzīgs ūdenszirnekļis, kurš simt jardus attālumā sašķēla ūdens eļļaino virsmu.

Talumā, pusjūdzi uz dienvidiem, kaut kur aiz nogrīmušās lielās gotiskās celtnes korpusa iekāsējās un sāka darboties dīzeļmotors. Keranss atstāja balkonu, aizvēra aiz sevis stieplu sieta durvis un devās uz vannas istabu noskūties. Ūdens no krāniem jau sen bija pārstājis tecēt, taču Keranss izmantoja dziļās vannas rezervuāru. Ūdens tika attīrīts paštaisītā destilatorā, kas atradās uz jumta. Pa logā ierīkotām caurulēm ūdens satecēja rezervuārā.

Keranss bija tikai četrdesmit gadu vecs, taču ūdenī esošie radioaktīvie fluora savienojumi bija padarījuši viņa bārdu sirmu, tomēr saulē izbalējušie isā ezīti apcirtie mati un tumša dzintara krāsas iedegums piešķīra viņa ārienei vismaz desmit gadu jaunāka cilvēka izskatu. Hronisks apetītes trūkums un jauna veida malārija bija sakrokojuši sauso, stingro ādu zem vaigu kauliem, tādējādi pastiprinādami sejas askētisko veidolu. Skūdamies Keranss kritiski novērtēja savus vaibstus, ar pirkstiem aptaustīdams sašaurinājušos vaigus un masēdams pārveidojušos muskulatūru, kas lēni mainīja savus apveidus un atklāja personību, kura viņa iepriekšējās pieauguša cilvēka dzīves laikā bija atradusies latentā stāvoklī. Lai gan viņa izturēšanās bija introspektīva, tagad viņš sev šķita mierīgāks un nosvērtāks nekā jebkad agrāk, viņa zilās, vēsās acis vēroja sevi ironiskā objektivitātē. Nedaudz biklā ierašanās savā pasaulē ar tās slepenajiem rituāliem un paražām bija pagājusi. Tas, ka viņš turējās savrup no Rigsa un viņa vīriem, bija saistīts ar tieksmi pēc ērtībām, nevis ar mizantropiju.

No finansista atstātā drēbju krājuma viņš izvilka krēmkrāsas zīda kreklu ar monogrammu un kārtīgi izgludinātas bikses ar Čīrihes etiķeti.

Aizvēris aiz sevis divvērtīgu durvis – viesnīcas numurs patiesībā bija stikla kaste ķieģeļu ārsienā –, Keranss devās lejup pa kāpnēm.

Viņš sasniedza laivu piestātņi brīdī, kad pulkveža Rigsa kuteris – pārveidots desantkuģis – piestāja līdzās katamarānam. Rigss, glīti uzposies, stāvēja kutera priekšgalā, uzlīcis vienu zābakā ieauto kāju uz trapa un gluži kā seno laiku Āfrikas pētnieks aplūkoja likumotās iztekas un nokarenos biežokņus.

– Labrīt, Robert, – viņš sveicināja Keransu, nolēkdams uz līganās platformas, ko veidoja koka rāmi ievietotas piecdesmit galonu tvertnes. – Priecājos, ka tu joprojām esi šeit. Man ir darbs, un tu varētu man palīdzēt. Vai vari šodien nedoties uz staciju?

Keranss palīdzēja pulkvedim uzkāpt uz betona balkona, kas savulaik bija atradies pie septītā stāva numura.

– Protams, pulkvedi. Patiesībā esmu jau to izdarījis.

Teorētiski Rigss skaitījās izmēģinājumu stacijas priekšnieks un Keransam būtu vajadzējis lūgt viņam atļauju neierasties darbā, taču abu vīriešu attiecības nebija ceremoniālas. Viņi bija strādājuši kopā trīs gadus, kuru laikā izmēģinājumu stacija un tās militārais eskorts lēni virzījās pa Eiropas lagūnām uz ziemeļiem, un Rigss būtībā ļāva Keransam un Bodkinam strādāt pēc pašu ieskatiem, jo viņam pietika darba, kartējot klejojošos sēkļus un ostas un evakuējot pēdējos iedzīvotājus. Šajā darbā viņš parasti lūdza Keransa palīdzību, jo vairākums cilvēku, kuri joprojām dzīvoja sliktosajās pilsētās, vai nu bija psihopāti, vai arī cieta no nepietiekama uztura un radioaktivitātes izraisītām slimībām.

Keranss bija gan stacijas vadītājs, gan arī vienības ārsts. Daudziem viņu sastaptajiem cilvēkiem pirms tam, kad viņi ar helikopteru tika nogādāti uz kādu no lielajiem desantkuģiem, kas evakuēja bēgļus uz Kempbērdi, bija nepieciešama neatliekama medicīniskā palīdzība. Ievainoti karavīri, kuri bija pamesti likteņa varā uz kādas biroju ēkas jumta purva vidū, mirstoši vientuļnieki, kuri nespēja atdalīt savu personību no tās pilsētas, kurā bija nodzīvojuši visu dzīvi, cerības zaudējuši laupītāji, kuri bija gaidījuši lielo ķērienu, – visiem šiem cilvēkiem Rigss laipni, taču nelokāmi palīdzēja nokļūt drošībā, un Keranss allaž bija viņam līdzās, lai ievadītu

šiem ļaudīm kādu pretsāpju līdzekli vai trankvilizatoru. Kaut arī Rigss bija tipisks armijnieks, Keranss uzskatīja viņu par inteligentu un iejūtīgu cilvēku, kuram piemita slēpta un diezgan ērmīga humora izjūta. Reizēm Keranss iedomājās, ka vajadzētu pārbaudīt šo pieņēmumu, darot Rigsam zināmu Bodkina sacerējumu par pelikozauru, tomēr viņš izlēma to nedarīt.

Šajā jokā iesaistītais seržants – īgnais un pedantiski apzinīgais skots Makrīdijs – bija uzrāpies uz stieplu pinuma būra, kas sedza kutera klāju, un slaucīja nost smagos zarus un stigas, kas tur bija pielīpuši. Neviens no pārējiem trim vīriem ir nedomāja viņam palīdzēt. Viņu iedegušās sejas bija izmociņas un grumbainas, viņi kūtri sēdēja vienā rindā, atspiedušies ar muguru pret starpsienu. Nepārtrauktais karstums un milzīgās ik dienu lietojamo antibiotiku devas bija izsūkušas visu viņu enerģiju.

Saulei paceļoties virs lagūnas un ietverot tvaika mākoņus savā lieliskajā zeltītajā līķautā, Keranss saoda briesmīgo smaku, kas pacēlās no ūdens – salkanu, koncentrētu pūstošu augu un beigtu dzīvnieku ķermeņu smaku. Visapkārt lidinājās milzīgas mušas, atsizdamās pret kutera stieplu būri, un milzīgi sikspārņi pāri sakarsušajam ūdenim steidzās uz saviem midzeņiem ēku graustos. Keranss aptvēra, ka lagūna, kas pirms īsa brīža no balkona viņam bija šķitusi skaista un rāma, patiesībā bija nekas cits kā atkritumu pilna slikšņa.

– Klau, mums laiks uzkāpt uz jumta, – Keranss ierosināja, runādams klusā balsī, lai pārējie nedzirdētu. – Es izmaksāšu tev dzeramo.

– Kārtīgs vīrs! Priecājos, ka esi apguvis lieliskas manieres, – Rigss atzina un uzkliedza Makrīdijam: – Seržant, es uzkāpšu palūkoties, vai nevaru salabot ārsta destilācijas aparātu.

Rigss piemiedza aci, Makrīdijs uzņēma šo ziņu ar neticīgu galvas mājīenu, taču šī atrunašanās bija gluži nevainīga. Vairākums vīru bija nodrošinājušies ar blašķēm. Saņēmuši seržanta negribīgu piekrišanu, viņi tās izvilks un mierīgi gaidīs pulkveža atgriešanos.

Keranss pāri palodzei iekāpa guļamistabā, kas atradās tieši virs mola.

– Pulkvedi, vai tev radušās problēmas?

– *Man* nekādu problēmu nav. Patiesībā tev radusies kāda problēma.